

ПРОТОКОЛ

№ 523

гр. Варна, 04.04.2024 г.

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА, VI СЪСТАВ ГО, в публично заседание на трети април през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Атанас В. Славов

при участието на секретаря Веска П. П.

Сложи за разглеждане докладваното от Атанас В. Славов Гражданско дело № 20223100100696 по описа за 2022 година.

На именното повикване в 15:36 часа се явиха:

Ищцата К. Я. Т., редовно уведомена за съдебно заседание, не се явява, представлява се от адвокат **Я. Я. от АК - Варна**, редовно упълномощен и приет от съда от преди.

Ответницата М. С. Б., редовно призована за съдебно заседание, не се явява, представлява се от адвокат **И. З. от АК - С.**, редовно упълномощен и приет от съда от преди.

Вещото лице Г. П. М., редовно призована, **явява се.**

Вещото лице С. Ю. С., редовно призован, **явява се.**

Вещото лице И. К. П., редовно призован, **явява се.**

СЪДЪТ СЛУЖЕБНО ПРОВЕРИ И КОНСТАТИРА, че вещите лица са депозирали заключението си в срока по чл. 199 от ГПК.

СТАНОВИЩЕ ПО ХОДА НА ДЕЛОТО:

АДВ. Я.: Да се даде ход на делото.

АДВ. З.: Да се даде ход на делото.

СЪДЪТ намира, че не са налице процесуални пречки по хода на делото, поради което

О П Р Е Д Е Л И ДАВА ХОД НА ДЕЛОТО

И ГО ДОКЛАДВА: Делото е във фазата на съдебното дирене. Съдът е допуснал да се изготви комплексна съдебно-медицинска експертиза.

СЪДЪТ ДОКЛАДВА постъпило в срока по чл. 199 от ГПК заключение с вх. рег. № 7255/20.03.2024 г. по допуснатата комплексна съдебно-медицинска експертиза и пристъпи към изслушване на вещите лица, след снемане на тяхната самоличност.

Вещо лице Г. П. М.: 73 годишна, българка, българска гражданка, омъжена, неосъждана, без родство и дела със страните по делото. Предупредена за наказателната отговорност по чл. 291 от НК.

Вещото лице обеща да даде заключение по съвест и разбиране.

В. Л. М.: Поддържам представената от мен експертиза.

Вещо лице С. Ю. С.: 64 годишен, българин, български гражданин, женен, неосъждан, без родство и дела със страните по делото. Предупреден за наказателната отговорност по чл. 291 от НК.

Вещото лице обеща да даде заключение по съвест и разбиране.

В. Л. С.: Поддържам представената от мен експертиза.

Вещо лице И. К. П.: 66 годишен, българин, български гражданин, женен, неосъждан, без родство и дела със страните по делото. Предупреден за наказателната отговорност по чл. 291 от НК.

Вещото лице обеща да даде заключение по съвест и разбиране.

В. Л. П.: Поддържам представената от мен експертиза.

Адвокат З. към вещите лица: Бихте ли отговорили на въпроса цитирания от вас материал - писмени документи, по принцип единствените източници ли са, от които може да се направят изводите относно психологическото състояние и наличието на заболявания на починалото лице Я. Б. към този момент след неговата смърт или по принцип са необходими други източници на информация, чрез които да се стигне до отговор на въпросите, поставени в експертизата?

В. Л. С., от името на комплексната експертиза, отговаря: Като обективни източници на информация, направени от независими лица, експерти, това са единствените източници, с които разполагам като материали по делото. Що се касае до свидетелските показания, те, както обикновено са диаметрално противоположни. Този извод, преди всичко на освидетелстването от 18.10.2021 г. на доктор Р. и на доктор П., които са имали достатъчно продължителен контакт и са описали състоянието на освидетелствания, като те двамата, към този момент, са потвърдили, че той е в състояние да разбира и ръководи действията си и да извършва сделки.

Адвокат З. към вещите лица: Доколко следва да се даде приоритет на становищата на доктор В. и П., в сравнение с данните от, примерно, доктор К.? Цитирали сте някакви данни по делото за становище за някаква налична деменция?

В. Л. С., от името на комплексната експертиза, отговаря: Те са към по-късен период. Този разпит, който е бил в съдебно заседание (не мога да си спомня по какъв повод е бил), въз основа на който е изказано предположение за органично разстройство на личността, около два месеца след този преглед, който са осъществили доктор П. и доктор В., и там, има, съдейки по записа, белези, които не биха дали основание да считаме, че настъпват мозъчни изменения, които могат да бъдат преведени под диагностичен знаменател за органично разстройство на личността, но все пак, всяко наше становище би било оборимо от гледна точка на това, че нямаме преглед на освидетелстваното лице, докато е бил жив и всички наши твърдения са с много по-висока степен на вероятност за доближаване до истината, отколкото становището на хора, които са имали пряк контакт с лицето. Така че ние каквото и да кажем и то би било до някъде различно от това, което те са казали, винаги срещу нас може да бъде изваден аргумента, че не сме наблюдавали пряко лицето.

Адвокат З. към вещите лица: Някакъв извод относно психологическото състояние и психиатричното състояние на Я. Б., когато е бил жив от медикаментите, които са му били предписвани в хосписа в село К. относно сестринските дневници за данните, които са изписвани и психоактивните вещества?

В. Л. П., от името на комплексната експертиза, отговаря: Аз съм правил справка лист по лист на тези лекарства. Те са били съвсем инцидентно давани и малко вероятно е те да породят феномен, който ние да класифицираме като синдром на деменция. В неврологията има един практически подход. Този освидетелстван е бил на 93-94 години. Ако той имаше такъв проблем – деменция, щеше да създаде проблем на околните и те щяха да потърсят помощ. Ние не намерихме никъде документи да е търсена помощ, да са изписвани лекарства, да са правени изследвания по повод на интелектуален дефицит. Това също е факт, който няма как да го отречем. Липсата на информация е също информация.

Адвокат З. към вещите лица: Обратната логика - ако тези лекарства, които са му давали, всъщност говорят за инцидентен прием, това означава ли, че той няма назначена терапия за някакво психично заболяване или някакво страдание, да го наречем?

В. Л. С., от името на комплексната експертиза, отговаря: За приема на „Лексотан“ - не може да бъде изведено от инцидентния прием на препарат психично заболяване. По принцип психичните разстройства или неврологичните разстройства, които имат психична симптоматика и изискват психиатрично лечение, са в повечето случаи продължителни във времето и се нуждаят от системно лечение.

„Хедонин“ е един антипсихотик, който обикновено се дава в късна възраст за лечение на съня. Лично аз, в практиката си, имам доста пациенти, не че нямам пациенти, които имат деменция и получават „Хедонин“, защото имат нарушение на съня, но има и много пациенти, които са здрави от гледна точка на психично разстройство, но имат нарушение на съня. Това е доста универсален препарат, който от млада до късна възраст може да бъде даден, от невротични до тежки психични разстройства може да бъде използван. Няма никакви специфични, антипсихотични възможности. Още повече, че е в една минимална доза. Ще споделя, че когато влезе в употреба, в началото, имахме препоръки да бъде даван в големи дози. Тук говорим за 25 мг, а сме давали в болнични условия над 600 мг. При психични заболявания ние не можахме да видим антипсихотичния ефект, т. е. върху развитието на психичната, психопатологична симптоматика, но пък видяхме страничните му действия. Така че в голяма доза, той също няма кой знае какъв ефект. Не може да изведем от там извод. Вече, ако бяха дадени някакви други антипсихотъци, които са по-концентрирани, с по-тесен спектър на въздействие, бихме могли да предлагаме някаква психотична симптоматика. Там се касае дори за чист дементен процес, чист до степен, че няма кой знае какви психични отклонения, а само упадък на познавателните функции.

Лекарства, които са специфични за деменция са „Донепезил“ – в началото; „Мексия“ – също. Това са препарати, които се изписват.

Адвокат З. към вещите лица: При прием на 25 или 50 мг „Хедонин“, ако Я. Б. ги е приел, колко време щяха да му въздействат?

В. Л. С., от името на комплексната експертиза, отговаря: Доза от 25 или 50 мг обикновено води до няколко часа сън, при нарушение на съня. Обикновено, ако има психични отклонения – възбуда, епизоди на обърканост, слухови и зрителни измами, тази доза се явява недостатъчна. Това чисто амбулаторният ми опит го показва, че е така. Освен това ние обсъждаме тези медикаменти, които са му дадени в един по-късен период от време, който е след периода, който е задача на експертизата. Тогава, когато вече е бил настанен в хосписа и от тази гледна точка, допускането, че деменцията е имала по-ранно начало, дори да е имало някакви мозъчни изменения, този процес не е бил толкова дълбок, а в тази възраст един не много тежък инцидент, като едно падане, примерно, с леко нараняване, може да отключи с пълна сила дементния процес при някакъв минимален мозъчен инцидент. Така че, общо взето, към този период, не можем да допуснем и не можем да намерим доказателства, за да отчетем деменция като тежко когнитивно разстройство, което е в новата класификация.

Адвокат З. към вещите лица: Можем ли да направим някакъв паралел с болестта на Алцхаймер? Дали има подобни симптоми?

В. Л. П., от името на комплексната експертиза, отговаря: При болестта на Алцхаймер имаме чист вид дементен синдром, който се развива сравнително бавно. Тук нямаме такъв феномен. Дементен синдром може да се развие и при много други заболявания, като болестта на Паркинсон, като съдови заболявания, няколко инсулта от типична локализация, дори и една хипертония, нелекувана добре с тихите си инфаркти, които се случват в мозъка, също може да развие дементен синдром. Така че много заболявания могат. Така че ние тук търсим дементен синдром, а не конкретна болест. Търсим диагностични критерии за дементен синдром. Даже няма и лек.

Неговата възможност да разбира свойството и значението на постъпките му не е била засегната. Нямаме доказателства, за да прогнозираме това, че е била засегната.

Адвокат Я. към вещите лица: Вие казахте, че това изслушване, което беше направено в хосписа е след проучвания период, но този период трае само един месец, след като е крайния период, в който сте проучвали. Все пак това реално единственият обективно събран, по някакъв законоустановен начин материал за това какво е било състоянието на лицето ли е. Предполагам, че сте наясно, че това беше материал, събран от производството за поставяне под запрещение. Как бихте коментирали този материал, събран от изслушването на лицето?

В. Л. С., от името на комплексната експертиза, отговаря: При възрастните хора, на тази възраст, промяната на ситуацията, смяната на обстановката, поставянето в нова житейска среда, води много често до объркване. Докато той е бил предните 10-20 години в едно и също жилище, което познава задължително, е настанен в нова среда. Много често хора, които нямат очевидни симптоми на деменция, при смяна на обстановката, дори това става в много случаи при болнично лечение, за два-три дни постъпване в болницата, води до

епизоди на обърканост, кризи, след което дементният процес започва да става много по-изразен. Т. е. дори това може да бъде някакъв отключващ фактор за промяна в състоянието, макар че нали, все още при това изслушване, не можем да кажем, че този човек е с деменция, съдейки само по писмените данни. Така че би могло и този фактор, без никакви други - без наличие на отчетливи неврологични инцидентни – мозъчно-съдови или травматични инциденти, за които има данни вече към края, когато доктор К. го е виждала и има данни, че може би, вече е бил в състояние на деменция. Без такива неща, дори самата смяна в обстановката може да отключи, тъй като познавателните способности са вече ограничени и в една позната среда, позната ситуация, която може да действа адекватно. При промяна на тази среда, изведнъж настъпва объркване. Объркването представлява много сериозен стрес за индивида, тъй като той не разбира това, което вече се случва с него. При него пак няма диагностични критерии за деменцията. Имаме епизод на обърканост.

В. л. М., от името на комплексната експертиза, отговаря: Намаляват адаптивните им способности. При приемането и преместването става въпрос за реструктуриране на стереотипи, които са действали от години. Става един сблъсък на процеси и за това човекът е изглеждал объркан и му е трябвало повече време да бъде придружен. Освен това на тази възраст знаем, че минималният стрес се преработва много по-бавно и по-тежко, поради веществото окситоцин.

В. л. С., от името на комплексната експертиза, отговаря: Можем да допуснем, но не можем да кажем, че в този момент той е станал дементен, защото отново от наблюдения има два вида развитие, т. е. при завръщането в обичайната среда, част от пациентите, се възстановяват до голяма степен, друга част обаче си остават объркани.

В. л. Ив., от името на комплексната експертиза, отговаря: Още един факт, покрай който се върти цялото дело, това е завещанието и как е написано то. Това е висша функция извършването на писмена реч. Неговата реч, въпреки, че не е координирана, от една ръка, която е на 90 плюс години, е подредена и смислена граматически. Това е много важен момент. Ако той беше дементен, текстът нямаше да бъде в този вид, особено при тежка деменция, каквато търсим тук.

Адвокат Я. към вещите лица: Тук въпросът е дали той е страдал от психично заболяване, каквото и да е, което да влияе върху способността му да разбира свойството и значението на постъпките си и да ги ръководи в своя полза.

В. л. С., от името на комплексната експертиза, отговаря: Нямаме основание да допуснем.

На въпрос на съда: Има ли по делото данни, като изключим диагнозата деменция, да е страдал Я. Б. от друго психично заболяване?

В. л. С., от името на комплексната експертиза, отговаря: Другите психични заболявания, които биха обособили неспособност да разбира и да ръководи действията си са шизофрения и активно разстройство. Няма такива данни. Изобщо, като махнем тези две заболявания, някакъв вид краткотрайно разстройство на съзнанието, да подозираме такова нещо, първо, човек, като е в краткотрайно разстройство на съзнанието, то обикновено се получава на фона на стеснение и умопомрачение на съзнанието. Той няма как да напише такъв документ. Проявлението е толкова драматично състояние, че то няма как да позволи.

В. л. М., от името на комплексната експертиза, отговаря: В една напреднала деменция, той не би разграничил К. от М.. Те обикновено ги припознават, казват на съпругите си “майко”.

Адв. Я. към вещите лица: Няма ли данни от разпита на лицето през декември месец? Аз присъствах на този разпит и знам, че той бъркаше съпругата си със внучката си и с дъщеря си. Той говори за едната, а всъщност има предвид другата и Вие сте го цитирали във Вашата експертиза.

В. л. М., от името на комплексната експертиза, отговаря: Една грешка може да се допусне, ако дни наред - седмици, месеци, този човек не знае къде се намира. Нали първо пишем дали е ориентиран за време и място. Той казва, че не се интересува за времето.

Адв. Я. към вещите лица: Нормално ли е поведение на лице, което смята, че в хосписа се извършва търговия с недвижими имоти, което той твърдеше докато бяхме на това изслушване?

В. л. С., от името на комплексната експертиза, отговаря: Това, че е в хоспис, не означава, че лицето е под запрещение и не може да извършва действия. Тъй като едва сега

законът беше променен и настаняването на лица в центрове за деменция е само след решение на ТЕЛК. Ние нямаме такива данни.

В. л. Ив., от името на комплексната експертиза, отговаря: Хосписът е здравно заведение, в което се полагат грижи, а не лечение. Лечението се определя от лекуващите лекари на пациента, които са извън хосписа. Освен това тук постъпването е заради счупената ръка и възрастта. Той е 94 годишен човек със счупена ръка, който не може да се погрижи сам за хигиената си.

Адв. Я. към вещите лица: Това пак е в по-късен период от време, но предполагам, че за този период от време, няма спор, че той е имал психически проблеми, тъй като е отказал вливания.

В. л. Ив., от името на комплексната експертиза, отговаря: В този по-късен етап, доктор С. много точно е описал, че това е органично разстройство на личността, което е съвсем друго нещо и може да има епизоди на обърканост, на отказ, на чисто емоционални реакции, не съответстващи на ситуацията, но това в никакъв случай няма отношение към неговата дееспособност.

Адв. Я.: Нямам други въпроси към вещото лице. Моля да се приеме заключението. Оспорвам го.

Адв. З.: Нямам други въпроси към вещото лице. Моля да се приеме заключението.

СЪДЪТ по допуснатата комплексна съдебно-медицинска експертиза,

О П Р Е Д Е Л И

ПРИЕМА И ПРИЛАГА към доказателствата по делото писменото заключение с вх. № 7255/20.03.2024 г.

ОПРЕДЕЛЯ окончателно възнаграждение на вещите лица по изготвената експертиза, както следва:

- **Г. П. М. - 587,79 лева;**
- **С. Ю. С. – 447,84 лева;**
- **И. К. П. – 698,28 лева,**

съобразно представената справка-декларация.

ИЗПЛАЩА възнаграждение на вещите лица от внесения депозит в размер на: 200 лева за вещото лице Г. П. М., 200 лева за вещото лице С. Ю. С. и 200 лева за вещото лице И. К. П.. /издадени три броя РКО в общ размер на 600 лева/

ЗАДЪЛЖАВА ответника в едноседмичен срок, считано от днес да внесе допълнително възнаграждение за вещите лица в размер на 1133,91 лева.

ПРЕДУПРЕЖДАВА ответника, че при неизпълнение на това задължение срещу него ще бъде издаден изпълнителен лист за сумата.

Адв. Я.: С оглед оспорване на експертизата, моля да се назначи друга тричленна експертиза в друг състав, със същите въпроси.

Адв. З.: Мисля, че искането е неоснователно и не следва да бъде допускано, тъй като настоящата експертиза е комплексна и повторна, а по отношение на нейната недостоверност и невярност или грешни изводи, на практика не бяха изложени никакви аргументи. Оспорването е изцяло многословно. От тази гледна точка считам, че няма основание да бъде допускана повторна тройна експертиза.

СЪДЪТ, по отношение на искането за допускане на повторна комплексна съдебно-медицинска експертиза намира същото за неоснователно. Съгласно чл. 201 от ГПК, съдът допуска повторна комплексна експертиза, само в случаите, когато изслушаното в съдебно заседание заключение е необосновано и възниква съмнение относно неговата правилност. При изслушване на заключението на тройната комплексна съдебно-медицинска експертиза, съдът не констатира сочените основания.

Предвид горното, **СЪДЪТ**

О П Р Е Д Е Л И

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ искането за допускане на повторна тройна комплексна съдебно-медицинска експертиза.

АДВ. Я.: Нямам други доказателствени искания. Представям списък на разноските.

АДВ. З.: Нямам други доказателствени искания. Представям списък на разноските.

АДВ. Я.: Правя възражение за прекомерност. Моето искане е по чл. 38 от ЗАДв.

СЪДЪТ, с оглед изразеното становище от страните и липсата на други доказателствени и процесуални искания, намира делото за изяснено от фактическа и правна страна, поради което следва да обяви съдебното дирене за приключило и даде ход на устните състезания.

Водим от гореизложените мотиви, **СЪДЪТ**

О П Р Е Д Е Л И:

ОБЯВЯВА СЪДЕБНОТО ДИРЕНЕ ЗА ПРИКЛЮЧИЛО ДАВА ХОД НА СЪДЕБНИТЕ ПРЕНИЯ

АДВ. Я.: От събраните по делото доказателства, безспорно се установи, че предявените иски за прогласяване на нищожност на сделката за покупко-продажба за имота, находящ се в местност „Траката“ от Я. Б. на М. Б., извършено чрез пълномощник Е. Е., тази сделка е извършена във вреда на представлявания Я. Б.. Видно от събраните по делото доказателства, стойността на този имот е в размер на около 400 000 лева към момента на извършване на сделката, докато представителя и купувача са договорили цена в размер на 30 000 лева, която сума е повече от 10 пъти по-ниска от пазарната стойност на имота и повече от три пъти по-ниска от данъчната оценка на имота. В този смисъл считам за доказано, че тази покупко-продажба е извършена във вреда на представлявания, поради което не поражда действие за него и дотолкова, доколкото К. Т. е единствен наследник на Я. Б., същата е в правото да поиска прогласяване на нищожността на тази сделка. Освен това, тази сделка е нищожна и е извършена в противоречие на добрите нрави, тъй като стойността, за която имотът е продаден и пазарната стойност към момента на продажбата е повече от десет пъти във вреда на Я. Б.. Считам, че представеното по делото обратно писмо няма достоверна дата и вероятно е съставено или подписано от Я. Б. в един късен момент, вероятно по време на производството по поставянето под запрещение и то малко преди смъртта му, когато дори днес изслушаната експертиза посочи, че са налице психични проблеми на лицето, което води до обърканост, до емоционалност, а от там вероятно до невъзможността да ръководи постъпките си в своя полза и в полза на своите близки. Считам, че посочените в това обратно писмо твърдения, че цената по сделката не е 30 000, а е 200 000, тази сума е платена през 2016 г., когато е било предадено владението върху имота. Това само по себе си разкрива една недееспособност на лицето, тъй като към 2016 г. имотът въобще не е собственост на Я. Б., а на дружество, на което той е управител. Освен това, соченият имот няма как да е предаден през 2016 г., тъй като Я. Б. живее в онзи имот до 2021 г., юли месец, когато пада в същата тази къща и е настанен в хоспис за лечение. Т. е. това обратно писмо е един неверен документ и не разкрива истинската воля на страните. И самата воля на Я. Б. е опорочено от неговото психично състояние и невъзможността да ръководи постъпките си. На следващо място считам, че представеното по делото завещание не може да аргументира отхвърляне на предявения иск, тъй като от една страна при датирането на завещанието - 18.10.2021 г., сделката, която е атакувана с настоящи иск е извършена повече от година преди това. От друга страна считам, че следва да се приеме заключението на едночленната експертиза, което изрично посочва, че към този период Я. Б. е страдал от психично заболяване, което ми у създавало невъзможност той да разбира свойството и значението на постъпките си и да ги ръководи в своя полза. Предвид изложеното, моля да прогласите за нищожен договора за покупко-продажба на имота, находящ се в местност „Траката“ и да осъдите ответницата М. Б. да предаде на К. Т. владението върху процесния имот. Моля да присъдите в полза на ищцата разноси по делото и да присъдите в моя полза възнаграждение по чл. 38 от ЗАДв, тъй като оказвам безплатна помощ на мой близък в размер на минимален хонорар.

АДВ. З.: От името на моята доверителка, моля да отхвърлите исковите и да присъдите разноси в нейна полза. Моля да ми дадете възможност за писмени бележки.

Доводите, свързани с уважаване на единичната експертиза по делото, вместо тройната такава считам за неоснователно, защото вещото лице по единичната експертиза е

със специалност психиатрия, а не невролог, което е водещата специалност за подобен тип психиатрични заболявания и по отношение на тяхното ранно диагностициране, лекуване и профилактика. Тя е изцяло в компетентността на невролозите. Затова и тежестта на тази тройна комплексна експертиза е много по-голяма спрямо тази единичната, където един психиатър, на базата на, както казаха вещите лица, ограничен доказателствен материал, е направил едни за мен несъответни изводи. Що се отнася до другите аргументи, свързани с нищожност на атакуваната сделка считам, че същите са неоснователни и на практика обратното писмо е съставено на датата на сделката, което е обичайно в такива случаи да се прави, а не е съставено от пост-фактор. Що се отнася до предаването на владението, по отношение на починалия Я. Б., няма никакво значение дали той е постъпил в сделката в личното си качество или в качеството си на собственик на дружество, собственост на имота. И в двата случая той е имал възможността да предаде фактическата власт. Така че няма никакво противоречие във факта, че владението е било предадено няколко години по-рано преди да се сключи сделката. В този смисъл, моля за Вашето решение и моля за писмени бележки.

СЪДЪТ обяви устните състезания за приключили.

СЪДЪТ ДАВА ВЪЗМОЖНОСТ на процесуалния представител на ищеца в десетдневен срок, а на процесуалния представител на ответната страна – в четиринадесетдневен срок, считано от датата на изготвяне на съдебния протокол, да представят писмени защиты.

СЪДЪТ обяви, че ще се произнесе с решение на 26.04.2024 г.

ПРОТОКОЛЪТ е изготвен в съдебно заседание, което приключи в 16:13 часа.

Съдия при Окръжен съд – Варна: _____

Секретар: _____